

Obzornik

glasilo delovne organizacije

V začaranih krogih izvoza in uvoza

RAZGOVOR O BRESTOVIH LETOŠNJIH PRIZADEVANJIH ZA VEČJI IZVOZ IN MANJŠI UVOZ

V prizadevanjih naše celotne družbe za utrjevanje gospodarstva je posebej izpostavljen in poudarjen cilj, da moramo sistematično in vztrajno uravnavati našo zunanjetrgovinsko bilanco s povečevanjem izvoza in zmanjševanjem uvoza. To velja za celotno gospodarstvo in seveda tudi za vsako njegovo celico. O teh prizadevanjih beremo in slišimo sleherni dan, na vidnih mestih vidujemo to v razvojnih dokumentih na vseh ravneh, neposredno se z njimi spoprijemamo...

Razvojni načrt Slovenije do leta 1985 denimo predvideva, da se bo izvoz blaga iz naše republike v prihodnje vsako leto realno povečal za 7 odstotkov, uvoz pa naj bi se letno realno povečal le za 2 odstotka. Tudi v Brestovih planskih in razvojnih dokumentih imamo zastavljeno, da bo izvoz realno naraščal letno za okrog 10 odstotkov, uvoz pa naj bi ostal približno na enaki ravni.

Večkrat pa tudi poudarjamo, da je večji izvoz Brestovo eksistenčno vprašanje.

Prav zato smo se odločili za razgovor o tem, kako uresničujemo letošnja Brestova prizadevanja za večji izvoz in manjši uvoz. Naša sogovornika sta bila Matjaž AŽNIK, vodja službe za izvoz in Ciril KOMAC, vodja službe za uvoz.

— Za letošnje leto smo si s planom zastavili dokaj smeje izvozne cilje, saj naj bi bil izvoz kar za 57 odstotkov višji od lanskega. Čeprav smo poglavitve podatke obravnavali v razpravah ob polletnih gospodarskih rezultatih, bi vseeno veljalo izluščiti ugotovitve, kako letos uresničujemo svoje planske cilje na področju izvoza.

Polletnih načrtov nismo v celoti uresničili, saj smo v izvozu dosegli dinarsko 47,6 odstotka letnega plana, preračunano v dolarjih pa je rezultat še nekoliko slabši. Seveda so uspehi po posameznih temeljnih organizacijah in po vrstah izvoznih izdelkov močno različni.

Medtem ko je izvoz končnih (pohištvenih) izdelkov v okvirih načrtovanega, je izvoz žaganega lesa močno pod planom (kar za 1,2 milijona dolarjev). Na svetovnem tržišču so se namreč pojavile izredno ugodne ponudbe iz Kanade, Finske in Romunije, pa mi z našimi cenami zelo težko prodremo. Omenimo pa naj, da se v zadnjem času tržišče vendarle tudi nam odpira — vendar ne s preveč ugodnimi cenami.

Pri izvozu se podobno kot pretekla leta srečujemo z vrsto težav, predvsem s cenami in konkurenčnostjo, izvozni programi za konvertibilno področje so predvsem naročilniški, proizvodne kapacitete po naših tovarnah so v glavnem zasedene, vse več je težav z nabavo surovin iz uvoza, vse to pa ovira sklepanje novih izvoznih poslov.

Poudariti pa je treba še nekaj: letos je prišlo do večjega premika v našem izvozu s konver-

tibilnega na klirinško področje (tja izvažamo okrog 30 odstotkov izdelkov), kjer pa ne pridobivamo deviznih sredstev in je zato devizni priliv manjši kot bi sicer bil.

— Kako je z izvozom ognjeodpornih Negor plošč?

Zavedamo se, da je čimvečji izvoz ognjeodpornih plošč eden izmed bistvenih pogojev za normalno obratovanje Mineralke in za zmanjšanje zalog. Zato je zastavljenih vrsta ukrepov in akcij v sodelovanju z več delovnimi organizacijami, da bi zainteresirali čimveč možnih kupcev in posredovali čimveč ponudb.

Tudi cene naših plošč so usklajene s cenami takšnih plošč drugih tujih proizvajalcev; konkurenca na zunanjem tržišču je namreč dokaj močna, še posebej, ker je krog kupcev precej ozek. Da bi bila naša ponudba čimbolj sprejemljiva, intenzivno delamo tudi pri razvoju finalnih — oplemenitenih plošč in iščemo nove konstrukcijske rešitve za gradbeništvo. Skratka, posredovali smo vrsto ponudb na vse konce sveta, pridobili večino domačih in tujih atestov, vzpostavili številne stike, sodelujemo pri licitacijah.

Nekaj poslov je že sklenjenih (Italija, Indija), več pa se jih obeta v prihodnjem letu. Pot na tuja tržišča pa vsekakor ne bo lahka.

— Kakšno je sodelovanje z našimi temeljnimi organizacijami? Lahko pričakujemo kakšne nove stimulacije izvoza?

Sodelovanje s temeljnimi organizacijami je vse boljše. Bolj

ko se manjšajo možnosti za prodajo naših izdelkov na domačem trgu, bolj se zanimajo za izvoz, četudi za ceno slabšega finančnega učinka.

Stimulacije izvoza so za posamezne države precej različne; prednost ima izvoz na konvertibilna tržišča. Kakšnih novih izvoznih stimulacij pa najbrže vsaj v bližnji prihodnosti ne kaže pričakovati. Kar zadeva izvozno stimulacijo znotraj Bresta, pa bo verjetno treba znova pretehtati višino internih stimulacij; stališča temeljnih organizacij so o tem dokaj različna.

— Kako bo z izvozom do konca leta?

Najbolj ugodno kaže izvozu finalnih izdelkov; izvoz dogovorjenih poslov redno poteka, če pa dodamo še večje izvozne dogovore za Bližnji vzhod, lahko zatrdimo, da bo letni izvozni plan za te vrste izdelkov izpolnjen.

Čeprav ob sedaj nekoliko ugodnejših možnostih pospešeno izvažamo tudi žagan les, pa precejšnjega zaostanka iz prvega polletja ne bo moč nadomestiti. Podobno velja tudi za izvoz ognjeodpornih plošč. V celoti vzeto, pričakujemo lahko, da bomo ob koncu leta običajni nekoliko pod letnim planom izvoza.

— Kako pa uresničujemo stabilizacijska prizadevanja na področju uvoza?

Intenzivna prizadevanja, da bi Brestov uvoz čimbolj zmanjšali, smo posebej zaostriili že v preteklih dveh letih. Postopoma smo se od uvoznikov — kjer je bilo le mogoče — preusmerili v nabavo z domačega trga, čeprav za ceno slabšega finančnega učinka, saj so cene pri vrstah materialov na zunanjih tržiščih še vedno ugodnejše od domačih. V to nas je pač prisilil sedanji gospodarski položaj.

Brestova proizvodnja pa vendar potrebuje še vrsto materialov, ki jih doma ni mogoče dobiti, ali pa jih je premalo in smo jih prisiljeni uvažati. Če upoštevamo, da se je letošnji obseg proizvodnje v primerjavi z lanskim znatno povečal, je razumljivo, da je letošnji uvoz v primerjavi z lanskim kljub že omenjenim prizadevanjem celo nekoliko porasel. V to so nas (Nadaljevanje na 2. strani)

Veliko partizansko srečanje na Kožljeku

Nekdanje aktiviste in borce NOB ter delovne ljudi, mladi in občane vabimo, da se udeležijo petega srečanja notranjskih aktivistov in borcev »Kožljek 81«, ki bo 6. septembra 1981 na Kožljeku.

Srečanje bo posvečeno 40-letnici ljudske vstaje in socialistične revolucije, posvetovanju o pripravi na splošno ljudsko vstajo na Notranjskem, ki je bilo konec decembra 1941. leta na Kožljeku ter napadu Krimskega polbaljona na sovražno postojanko in skladišče razstreliva v Bezuljaku 19. oktobra 1941.

PROGRAM SREČANJA V NEDELJO, 6. SEPTEMBRA:

- ob 9. uri v Bezuljaku odkritje spominskega obeležja,
- ob 11. uri na Kožljeku osrednja prireditve s kulturnim programom in odkritjem spominskega obeležja; slavnostni govornik bo France Popit-Jokl.

Po zaključku osrednje prireditve, na katero bodo vozili posebni avtobusi, bo tovariško srečanje.

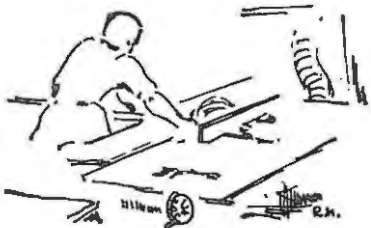
Motiv iz Brestove Iverke (foto Janez Zrnc)

Stabilizacijska prizadevanja v naši občini

Da bi brzdali pretirano porabo, ki prek razumnih meja načena ustvarjeni dohodek, je potrebno bolj kot kdajkoli temeljito razmisliti o novih naložbah, o skupni, splošni in osebni porabi. Res da omejuje investicijsko porabo že sama nelikvidnost poslovnih bank, pa vendarle je treba sprejeti kot družbeno stabilizacijsko nalogo poglobljeno presojo o potrebnosti in smotrnosti vsakršne naložbe. Pred kratkim so bile ustanovljene posebne komisije za presojo upravičenosti naložb v regionalnih okvirih, pa tudi na republiški ravni.

Te komisije sestavljajo predstavniki združenega dela, službe družbenega knjigovodstva, poslovnih bank, družbenopolitičnih organizacij ter izvršnih svetov oziroma občinskih skupščin in gospodarskih zbornic. Pričakuje se, da temu družbenemu filtru ne bi smela uiti nobena neracionalna naložba, obenem pa pričakujemo podporo tistim naložbam, ki pomenijo večji izvoz, povečano produktivnost, več hrane, surovin in podobno. Izredno odgovorno presojanje!

V občini Cerknica je v tem času skupno sedemindvajset različnih naložb v skupni predračunski vrednosti 644.161.000 dinarjev. Posebna komisija, ki jo je imenoval izvršni svet skupščine je preverila vse naložbe, ki so v teku in ugotovila, da jih je kar sedemnajst fizično že zaključenih, ker pa še niso odpravljene nekatere pomanjkljivosti, ugotovljene pri tehničnih pregledih, še nimajo uporabnih dovoljenj in zato niso zaključene pri službi družbenega knjigovodstva. Skupna vrednost teh naložb znaša 448.058.000 dinarjev.

Preostalih deset naložb je tudi v zaključnih fazah gradnje in bodo vse predvidoma končane v jesenskih mesecih leta 1981. Izvršni svet skupščine je ocenil, da ne bi bilo smotno ustavljati ali predlagati dokončanja posameznih naložb (tudi če gre za negospodarske), ker bi s tem nastala večja gospodarska škoda.

Za letos so investitorji v naši občini načrtovali poleg omenjenih še enaindvajset naložb v skupni predračunski vrednosti 532.605.000 dinarjev. Po ponovnem pregledu vseh predvidenih naložb ter presoji umestnosti in nujnosti le-teh so ugotovili, da je enajst naložb v skupni vrednosti 290.311.000 dinarjev neodložljivih in jih morajo pričeti že letos, deset naložb v skupni vrednosti 195.294.000 dinarjev pa prelagajo na kasnejši čas. Ena izmed naložb je zmanjšana po obsegu za 47.000.000 dinarjev.

Obseg investicijske porabe v prvem letošnjem polletju se je v primerjavi z enakim obdobjem lani zmanjšal za deset indeksnih točk. Predvsem so to manjše naložbe v gospodarske objekte, medtem ko se je obseg v dejavnostih izven gospodarstva (objekti, grajeni s samoprispevkom in komunalni objekti) nekoliko povečal.

Tudi struktura virov financiranja je bila ugodna. Tako so organizacije združenega dela sodelovale pri naložbah z večjim delom lastnih sredstev (lani 56,7 odstotka, letos 59,1 odstotka, lani porabljena bančna sredstva

43,2 odstotka, letos 36,7 odstotka). Tudi financiranje naložb v osnovna sredstva v dejavnosti izven gospodarstva je bilo predvsem z lastnimi sredstvi (89,3 odstotka) in le delno z bančnimi sredstvi. Torej bi ne mogli govoriti o pretirani anticipirani porabi, se pravi, porabi še neustvarjenih vrednosti.

Zelo pomembna je ugotovitev, da sta splošna in skupna poraba v družbeno dogovorjenih okvirih. V dveh letih prizadevanju pa so v družbeno dogovorjeni okvirji uspeli vtiriti tudi osebno porabo, saj se v cerkniški občini praktično povsem držimo dogovora o uresničevanju družbene usmeritve pri razporejanju dohodka.

F. Sterle

Brestovo centralno skladišče materialov

Precej težav v gospodarstvu

GOSPODARJENJE V OBČINI CERKNICA V LETOŠNJEM PRVEM POLLETJU

Ob letošnjem prvem polletju ugotavljamo na osnovi podatkov iz periodičnih obračunov, da je imelo gospodarstvo v občini velike težave, na katere so nedvomno vplivala gospodarska gibanja doma in v svetu.

Industrijska proizvodnja se je v letošnjem prvem polletju povečala za 52 odstotka v primerjavi z lanskim prvim polletjem in znaša 2.157.988.000 dinarjev. Letni plan proizvodnje je dosežen s 47 odstotki. Pri vseh temeljnih organizacijah združenega dela s področja industrije ugotavljamo v letošnjem prvem polletju pomanjkanje posameznih repromaterialov in surovin na domačem trgu ter omejene možnosti za nabavo iz uvoza.

Industrija, ki je glavno področje gospodarske dejavnosti v občini, je ustvarila 70 odstotkov

celotnega prihodka in se je v letošnjem prvem polletju povečal v primerjavi z lanskim za 44 odstotkov. Gospodarstvo občine je za svoj ustvarjeni celotni prihodek porabilo 54 odstotkov več porabljenih sredstev kot v preteklem obdobju. Iz podatkov ugotavljamo, da so se porabljena sredstva povečala za deset indeksnih točk več kot celotni prihodek. Na tako velik porast so vplivale predvsem višje cene repromaterialov, surovin, porabljene energije in ostalih storitev ter višje cene od rasti prodajnih cen končnih proizvodov.

Zaradi hitreje rasti porabljenih sredstev od rasti celotnega prihodka je doseženi dohodek porasel samo za 25,4 odstotka. Na doseganje takšnega dohodka so predvsem vplivali:

— manjša prodaja izdelkov široke potrošnje, kar se bistveno odraža v pohištveni industriji, gostinstvu ter v trgovini na drobno;

— velika neskladja med prodajnimi cenami proizvodov in cenami repromaterialov in surovin;

— izredno povečan izvoz.

V letošnjem prvem polletju se je izvoz povečal za 40 odstotkov v primerjavi z lanskim enakim obdobjem. Ugotavljamo, da je delovna organizacija Brest, ki ustvari 80 odstotkov izvoza v občini, le-tega povečala za 131 odstotkov. Delovna organizacija Kovinoplastika iz Loža pa je v letošnjem prvem polletju izvozila manj kot v lanskem enakem obdobju. Vzrok za manjši izvoz je v spremembi pri izdelavi tipov okovja za nemškega odjemalca ter v zasičenosti vzhodnega trga.

Organizacije združenega dela morajo za nekatere vrste proizvodnje uvažati repromaterial, ka-

tere ga uvoz se je vrednostno povečal za 13 odstotkov v primerjavi z lanskim enakim obdobjem, kar pa seveda pomeni fizično zmanjšanje uvoza. To obenem pomeni pozitivno plačilno bilanco v občini. V organizacijah združenega dela, ki določeni del svojih proizvodov prodajo na zunanje tržišče, pa je njihova dohodkovnost slabša od dosežene ga dohodka v tistih dejavnostih, ki manj izvažajo ali pa se sploh ne vključujejo v zunanjo trgovino. Letni plan izvoza je v prvem polletju dosežen komaj s 37 odstotki. Organizacije združenega dela, ki izvažajo, bodo morale v drugem polletju vložiti veliko truda, da bo letni plan dosežen.

Ker so se obveznosti iz dohodka povečale, se je čisti dohodek povečal samo za 18 odstotkov. Zelo so se povečali deli dohodka za obresti, deli dohodka za delovne skupnosti in deli dohodka za samoupravno dogovorjene obveznosti.

Del čistega dohodka za osebne dohodke se je v letošnjem prvem polletju povečal za 31 odstotkov v primerjavi z lanskim obdobjem. Povprečni mesečni obračunani čisti osebni dohodki na delavca znašajo v letošnjem prvem polletju 9567 dinarjev in so se povečali v primerjavi z lanskim polletjem za 31 odstotkov, če pa jih primerjamo z lanskim celoletnim obdobjem so letos višji za 18,8 odstotka. Ugotavljamo, da so povprečni mesečni čisti obračunani osebni dohodki na delavca še vedno 7 odstotkov pod republiškim povprečjem in da so realni osebni dohodki nižji za 11 odstotkov, če upoštevamo rast življenjskih stroškov.

V letošnjem prvem polletju so Brestove temeljne organizacije Mineralka, Pohištvo in Iverka ter TOZD Gostinstvo Cerknica in POZD Javornik ustvarile manjši čistega dohodka kot pa so znašale vse obveznosti. Organizacije združenega dela, ki so poslovale z izgubo, so se pokrivalo iz rezervnega sklada temeljnih organizacij in iz rezervnega sklada delovnih organizacij, razen pri POZD Cerknica, ki ima nepokrito izgubo. Ob nekaterih organizacijskih zadevah bo treba pri POZD Javornik temeljito razčistiti njeno poslovno usmeritev.

Glede na inflacijska gibanja pomeni doseženi čisti dohodek v bistvu zmanjševanje reprodukcijske sposobnosti gospodarstva, ki je v letošnjem prvem polletju za 11 odstotkov nižja kot v lanskem enakem obdobju. Z vprašanji likvidnosti se srečuje celotno naše gospodarstvo, najbolj pa je v težavah lesna industrija.

L. Čeferin

Naš izvoz in uvoz

(Nadaljevanje s 1. strani)
prisilile potrebe predvsem naših največjih »uvoznikov« — temeljnih organizacij Pohištvo, Iverka in Mineralka.

— S katerimi večjimi težavami smo se na Brestu srečevali pri uvozu v prvi polovici leta?

Težav je še in še. Največja je vsekakor ta, da je devizni priliv letos manjši kot bi ga potrebovali za nemoteno oskrbo naše proizvodnje in za združevanje deviznih sredstev z drugimi našimi dobavitelji.

Zakaj imamo premajhen devizni priliv, je več ali manj znano: manjši lanski izvoz v primerjavi z letošnjim (iz lanskega izvoza pa nekatere devize pritekajo še

le sedaj); manjši izvoz od načrtovanega v prvem letošnjem polletju, zlasti žaganega lesa in ognjeodpornih plošč; večji delež izvoza na klirinško področje, ki ne daje deviz.

V prvem polletju smo kljub temu še nekako zadovoljevali potrebe proizvodnje v naših temeljnih organizacijah, nismo pa mogli izpolniti deviznih obveznosti do drugih domačih dobaviteljev.

Pa še nekaj večjih težav, ki so dovolj zgovorne za osvetlitev stanja na področju uvoza: poleg redne oskrbe proizvodnje dajemo kar 12 odstotkov deviznih sredstev za neblagovne odlive (najemnina za novi in stari ra-

čunalnik, pridobivanje atestov za Mineralko); uvoz investicijske opreme in sedaj tudi opreme za investicijsko vzdrževanje ni več mogoč (to pa ob naši iztrošeni strojni opremi ne bo imelo nič kaj dobrih posledic, ker bomo vse manj konkurenčni doma in v izvozu).

— In kaj lahko pričakujemo do konca leta?

Predvidevanja prav gotovo niso nič kaj rožnata. V drugem polletju pričakujemo večji obseg proizvodnje in s tem tudi večje potrebe po uvozu surovin in materialov. Večjih deviznih prilivov pa ni pričakovati. Zaradi premalo deviznih sredstev lahko nastanejo tudi motnje v proizvodnji.

Ob tem je treba še vedeti, da z letošnjim julijem tudi možnosti za pridobivanje deviznih kreditov pri poslovnih bankah skorajda ni več; tudi SISEOT daje premostitvene devizne kredite le ob pozitivni devizni bilanci v delovnih organizacijah.

Skratka, nič kaj obetavne napovedi...

Ko smo torej s tem razgovorom v skopih obrisih soočili stanje Brestovega izvoza in uvoza, se nam sklepni zaključek vsiljuje pravzaprav sam od sebe: za res vse naše sile usmeriti v povečanje Brestovega izvoza, do skrajnosti racionalizirati uvoz ter temu podrediti naše proizvodne programe in tehnologijo. Le tako bomo lahko prispevali k utrjevanju našega celotnega gospodarstva in ustvarili temeljne pogoje za nemoteno in uspešno gospodarjenje naše delovne organizacije.

Razgovor pripravila B. Levec in P. Oblak

Naši izdelki na poti v luko in v izvoz

Raziskave o uporabi Negor plošč

Surove NEGOR plošče so na našem tržišču nov izdelek in si zato le postopoma utirajo poti na področjih uporabe. Na tržišču je doslej večje povpraševanje po površinsko oplemenitenih ploščah kot po surovih. Najvišjo stopnjo predelave predstavljajo tako imenovani gotovi gradbeni moduli, iz katerih bodo sestavljali požarno varne stene, vrata, stropove in podobno.

Sedaj nekaterih vrst oplemenitenih plošč, pa tudi gotovih »sendvič elementov« v sedanjih proizvodnjah še ne moremo izdelovati. Na takšno finalizacijo se šele pripravljamo. Priprave in raziskovanja potekajo na naslednjih področjih dela:

- raziskave tržišča,
- raziskave konstrukcij,
- raziskave postopkov in receptur,
- raziskave proizvodnje in tehnologije.

Raziskavam tržišča posvečamo veliko pozornosti. Od pravih odločitev bodo konec koncev odvisne prodaje izdelkov, proizvodne kapacitete in predračunska vrednost naložb. Informacije zbiramo od Brestovih delavcev, ki se ukvarjajo s prodajo NEGOR plošč. Prizadevamo si dobiti nekatere informacije o strukturi potrošnje tudi od naših večjih gradbenih firm. Največ pa pričakujemo od Slovenijalesa — TOZD Inženiring, ki pripravlja tržno analizo za področje celotne Jugoslavije o potrebah po izdelkih, kjer so uporabe NEGOR plošč.

Raziskave konstrukcij so obsežno in pomembno delo, predvsem, kar zadeva uporabo finaliziranih požarno varnih sten in stropov. V razvojni službi smo izdelali nekaj kombinacij takih sten in zanje tudi pridobili potrebne ateste o požarni varnosti. Da bi se bolj organizirano, hitreje in z večjo gotovostjo vključili z našimi ploščami v projekto in kasneje v same izvedbe posameznih objektov, ki so načrtovani in ki jih bodo gradili v jugoslovanskem prostoru, pa smo pred kratkim navezali stike s Slovenijalesom — TOZD Inženiring, s katerim skupaj razvijamo nov tip sten, stropov in vrat.

V razvojnem pogledu sedaj intenzivno pripravljamo vse potrebno, da bi čimprej izdelali prototip požarno varne stene, ga najprej konstrukcijsko preizkusili na Brestu, nato pa zanj pridobili ateste o požarni varnosti. Po naših načrtih naj bi to delo opravili do letošnjega oktobra. Ker rešitve zahtevajo vrsto novih materialov, od profilov, nosilne konstrukcije, do ostalega veznega materiala, je rok dokaj kratek.

Naslednje pomembno področje, na katerem smo doslej v naši razvojni službi porabili precej časa, so bili različni poizku-

si v laboratoriju, pa tudi v neposredni proizvodnji z najrazličnejšimi vrstami oplemenitenja NEGOR plošč.

Rezultati so pokazali, da se NEGOR plošče obnašajo različno v primerjavi z oplemenitenjem na primer ivernih plošč. Rešeno je vprašanje furniranja, pa tudi lepljenja laminatov, osnovnih folij in nekaterih folij, ki se lepijo na površino z lepili.

Za vse vrste oplemenitenja so ugotovljene recepture in predvideni tehnološki postopki. Nekatera oplemenitenja je mogoče opraviti že na sedanjih napravah v naših tovarnah pohištva. Največkrat pa se pojavljajo pri tem težave zaradi dimenzij NEGOR plošč, pa tudi zaradi zahtevne manipulacije, kadar gre za predelavo teh plošč. Zato bo potrebno za organizirano in kvalitetno prihodnjo obdelavo plošč predvideti tudi ustrezno tehnologijo.

Tudi delo pri načrtovanju prihodnje tehnologije sodi v okviru raziskav za večjo prodajo plošč. Prihodnja tehnologija naj bi omogočala oplemenitenje celih plošč z laminati, za kar bo predvidena ena tehnološka linija. Druga linija pa naj bi bila usposobljena za furniranje NEGOR plošč in za oplemenitenje z umetnimi folijami. Oplemenitvene plošče naj bi nato po želji

potrošnika odpremljali cele ali v ustreznih manjših formatih.

Posebno vprašanje se zastavlja pri površinski obdelavi furniranih NEGOR plošč z naravnimi furnirji. Gre namreč za to, ali površinsko obdelati furnirane elemente na sedanjih površinskih linijah v naših tovarnah pohištva ali pa tudi za površinsko obdelavo predvideti nove proizvodne kapacitete. Vsekakor bo potrebno predvideti novo, če bomo želeli prodajati površinsko finalizirane furnirane NEGOR plošče v osnovnem formatu. Drugi del načrtovane tehnologije za finalizacijo NEGOR plošč pa bo predviden za izdelavo »sendvič elementov« z ustreznimi konstrukcijskimi izvedbami in z določeno požarno varnimi in izolacijskimi sposobnostmi.

V tem sestavku je na kratko opisan le del prizadevanj na razvojnem področju, ki težijo za tem, da se usposobimo za finalizacijo NEGOR plošč in s tem za večjo prodajo. Ko bomo imeli pripravljene vse glavne tehnološke podatke in okvirno predračunsko vrednost prihodnje tehnologije, pa imamo namen strokovno soočiti naša razmišljanja še z drugimi strokovnjaki na Brestu, da bi kar najbolj smotrno opredelili dokončno rešitev.

D. Mazij

V prodaji bo potrebnih še več prizadevanj

O PRODAJI POHIŠTVA NA DOMAČEM TRGU

Letošnja inflacijska gibanja in sprejeti ukrepi o kreditiranju pohištva ob padcu realnih osebnih dohodkov otežujejo normalno prodajo pohištva na domačem trgu. Zato je razumljivo zanimanje večine zaposlenih, kako prodajna služba ocenjuje gibanje prodaje oziroma, ali bo proizvodnja lahko nemoteno tekla tudi naprej.

Prodajna služba je izdelala predvidevanja prodaje za vsako temeljno organizacijo, pri čemer je upoštevala izvozne količine in uvedbe novih programov, ki jih pripravljajo za lansiranje v proizvodnjo. Pripravila pa je tudi že osnutke planov za naslednje leto.

Pregledi gibanja proizvodnje in prodaje kažejo ob nespremenjenih pogojih za prodajo relativno ugodno sliko za večino temeljnih organizacij. Čeprav prodaja ne bo takšna kot v preteklem letu, ocenjujemo, da bodo zaloge končnih izdelkov ob koncu leta dovoljevale normalen start v novo, za prodajo verjetno še težje leto.

Ta ocena ne velja za temeljno organizacijo Tapetništvo, kjer so težave večje in jih bo potrebno reševati z izjemnimi ukrepi.

Večina temeljnih organizacij ima za naslednje obdobje že opredeljen proizvodni program, za nekatere pa je to potrebno storiti čimprej, kajti v pričakovani ostri konkurenci se bo lahko obdržal oziroma imel manj težav tisti, ki bo imel dobre programe ob sprejemljivih cenah in dobri organizaciji razpečavanja.

Preteklo konjunktorno obdobje, ko je bilo vse dobro in smo majhne, pa tudi velike napake nekoliko zanemarjali, nas je precej pokvarilo in nekoč zelo poslovni odnos do kupcev se je spremenil v precej lagodnega.

Prihaja čas, ko bo potrebno takšno miselnost spremeniti, če hočemo obdržati oziroma povečati število prodajnih mest za naše programe. Menim, da je to naloga vseh in če nam to uspe, ni bojazni, da tudi v prihodnjem težjem obdobju ne bi uspešno poslovali.

F. Mele

Iz novega pohištvenega programa — knjižni regal

Kdaj domače surovine?

GEOLOŠKE RAZISKAVE LEŽIŠČ VERMIKULITA V SRBIJI

Osnovni cilj naložbe v tovarno ognjeodpornih plošč je že od vsega začetka bil, izdelati ploščo, ki naj bo po svojih lastnostih ognjeodporna ter sestavljena iz takšnih osnovnih surovin, katere je, ali jih bo mogoče dobiti na domačem tržišču. Tako nam je uspelo narediti ognjeodporna ploščo, ki je v pretežni meri sestavljena iz domačih veziv in granulata, ki pa ga trenutno dobimo iz uvoza.

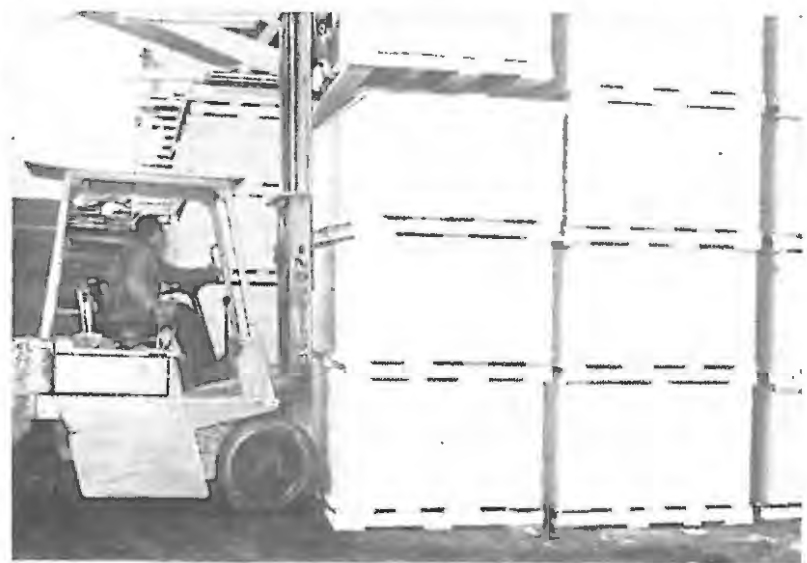
Zato smo se že od vsega začetka ukvarjali z vprašanjem, kje dobiti pri nas ustrezen mineral — vermikulit. Tedanje raziskave so pokazale, da je vermikulit v okolici Strumice v Makedoniji. Ker pa je to nahajališče na razmeroma težko dostopnem kraju in bi bilo zato potrebno opraviti nekatere poprejšnje geološke raziskave, obenem pa za morebitno kasnejše izkoriščanje tega

bi napravili natančno prospekcijsko na površini okrog 25 kvadratnih kilometrov s spremljajočimi laboratorijskimi raziskavami.

Iz najbolj perspektivne lokacije, ki bo ugotovljena po končanih prospekcijskih delih, bodo vzeli okrog 10 ton vermikulita za polindustrijsko preizkušanje, ki bo opravljeno na strojih in napravah v tovarni ognjeodpornih plošč v Cerknici. Vse ostale laboratorijske analize pa bo opravil Geozavod v Beogradu, ki bo istočasno tudi izvajalec vseh geoloških in rudarskih del, predvidenih v omenjenem projektu.

Za uresničitev vseh potrebnih del bo predvidoma potrebnih 943.300 dinarjev. Finančna konstrukcija potrebnih sredstev je naslednja:

— sklad za nerazvita področja SR Srbije prispeva 290.000 dinarjev ali 30,74 odstotka;

Ognjeodporne plošče se kar preveč kopičijo

nahajališča vložiti znatna sredstva, smo se takrat odločili, da preložimo te preiskave na kasnejše obdobje.

V začetku letošnjega leta pa smo pri Geološkem zavodu Slovenije slišali, da so v Srbiji realne možnosti za nahajališče gospodarsko zanimivih koncentracij tega pomembnega minerala.

Takoj smo navezali stike z Geozavodom iz Beograda, kjer so nam povedali, da je najbolj perspektivno področje nahajališča vermikulita v metamorfnem kompleksu srbsko-makedonske mase, predvsem na južnem pobočju Jastreba v bližini Niša. Laboratorijske raziskave vzorcev s tega področja so dale zadovoljive rezultate.

Na podlagi naših zahtev je Geozavod iz Beograda napravil projekt za geološke raziskave vermikulita na južnem pobočju Jastreba. Projekt zajema natančno specifikacijo del. Za uresničitev tega projekta so predvidena dela, ki se nanašajo zlasti na laboratorijske in rudarske raziskave. Od geoloških del naj

— republiška SIS za geološke raziskave SR Srbije prispeva 200.000 dinarjev ali 21,20 odstotka;

— regionalna raziskovalna SIS Niš prispeva 105.000 dinarjev ali 11,13 odstotka;

— Brest Cerknica prispeva 348.000 dinarjev ali 36,93 odstotka.

Iz tega razdelilnika je torej videti, da bo Brest prispeval 36,93 odstotka od celotnega zneska. Omeniti pa je potrebno, da Brestov prispevek ne bo v obliki denarja, ampak v obliki raziskovalnih del kot so na primer ekspanziranje minerala, polindustrijsko preizkušanje na strojih in podobno.

V tem času smo že podpisali pogodbo z izvajalcem del, pa tudi z investitorji. Zato za začetek geoloških raziskav na področju Jastreba ni nobenih ovir več.

Cilj predlaganih raziskav je predvsem v tem, da se raziše resnične možnosti za izkoriščanje domačega vermikulita in da se tako izognemo uvozu ter vsem z njim povezanimi zapletmi in nevšečnostmi.

A. Zidar

Ena izmed inačic sedežne garniture DARJA

Težave s skladiščenjem v Tapetništvu

V proizvodnji sedežnega pohištva uporabljamo najrazličnejše repromaterialne in polizdelke, ki pa so za skladiščenje zelo neugodni, ker vzamejo dosti prostora. To so ipren, polyuretan, ogrodja, jogiji in vzmetni mehanizmi. Pogosto so tudi nepravilnih oblik, kar velja predvsem za ogrodja tapetniških izdelkov in tudi za končne izdelke. Vsi ti repromateriali ali končni izdelki se hitro poškodujejo, pa naj si bo med skladiščenjem, transportom ali pa med samo proizvodnjo.

Vse te stvari smo pri načrtovanju nove tovarne premalo upoštevali, ali pa sploh ne. Zato imamo v tovarni pri skladiščenju nenehne težave, ki izvirajo iz prostorske utesenjenosti. To povzroča tudi višje stroške poslovanja zaradi poškodb, prevozov in nepotrebnega večkratnega prelaganja in transporta. Tovarna ima namreč tri dislocirana skladišča za ogrodja in repromaterial, ki so oddaljena do štiri kilometre in dve dislocirani skladišča za končne izdelke.

Že v letu 1978 smo se lotili reševanja teh težav in zmanjševanja stroškov, ki se nanašajo na skladiščenje. V letu 1979 smo preučili način, kako opustiti kartonsko embalažo za tapetniške izdelke in smo jo že v letu 1981 popolnoma opustili. Tako bomo samo letos prihranili 10.500.000 dinarjev na račun kartonov, ne računajoč prihranka pri času, ki je potreben za pakiranje.

Ko smo opustili kartonsko embalažo, ki pa je omogočala paletno skladiščenje tapetniških izdelkov, so se pojavile težave, kako skladiščiti tapetniške izdelke, ki so pakirani samo v PVC folijo, ker pri tem ne moremo več uporabljati klasičnega paletnega sistema. Proučili smo dve možnosti: regalni sistem in sistem iz dosedanjih standardnih palet, ki smo jih samo še dodatno opremili z okovjem, kar omogoča skladiščenje v višino.

Glede na stroške, ki so za ureditev regalnega skladišča 4.500 tisoč dinarjev in za preureditev standardnih palet 1.100.000 dinarjev ter na prednosti, ki jih dajejo palete, smo se odločili za spremenjeni paletni sistem.

Slabost regalnega skladišča je v tem, da zahteva velike investicijske stroške in da je tako urejeno skladišče moč rabiti le za

skladiščenje tapetniških izdelkov. Preureditev palet pa je bistveno cenejša, palete lahko rabimo za skladiščenje vseh izdelkov, skladišni prostor ostane uporaben za vse vrste skladiščenja in tako predelane palete omogočajo skladiščenje tapetniških izdelkov v vseh skladiščih, kjer uporabljamo za opravljanje del čelne viličarje.

Poleg tega pripravljamo tudi študijo o tem, da bi vsa ogrodja za fotelje in ostale tapetniške izdelke dobavljali v razstavljenem stanju, kar bi bistveno pocenilo stroške transporta in skladiščenja. Za isto količino ogrodi bi bila potrebna tudi manjša obratna sredstva in manjši skladiščni prostori. Odpadla bi večkratna prekladanja, večkratni prevozi, poškodbe in podobno.

Letos smo v prvih štirih mesecih imeli vso proizvodnjo za znanega kupca in takrat ni bilo čutiti prostorske stiske za skladiščenje naših izdelkov. Ker pa je v prodaji tapetniških izdelkov prišlo do zastojev, se je tudi

vprašanje skladiščenja močno zaostri. Morali smo poiskati dodatna skladišča za gotove izdelke in zato so se seveda povečali prevozni stroški in obratna sredstva. Zaradi prostorske stiske pri skladiščenju končnih izdelkov je večkrat prišlo do tega, da izdelani in zapakirani izdelki niso bili pravočasno umaknjeni iz tovarne, kar je slabo vplivalo na produktivnost, posledica tega pa je bilo tudi upadanje obsega proizvodnje.

Vedeti pa moramo tudi to, da tovarna nima niti kvadratnega metra lastnega prostora za skladiščenje izdelkov. Vzporedno z omenjenimi težavami se je pojavilo tudi pomanjkanje palet, kar je še dodatno oteževalo skladiščenje končnih izdelkov.

Stabilizacijska prizadevanja celotne naše družbe in seveda tudi Bresta nas zavezujejo, da si še resneje prizadevamo za reševanje omenjenih težav, da bi tako čimbolj zmanjšali stroške poslovanja in bolje gospodarili.

J. Gornik

Stanovanjska zadruga še deluje

NOVO GRADBIŠČE STANOVANJSKE ZADRUGE SPET V CERKNICI

V okviru stanovanjske zadruge v Cerknici, ki je bila ustanovljena leta 1978, so bila osnovana že štiri gradbišča. Prvo leta 1978 v Cerknici, nato pa še leta 1979 in 1980 v Starem trgu in leta 1980 v Begunjah.

Letos smo se odločili, da novo gradbišče osnujemo v Cerknici. Zbralo se nas je kar 53 članov stanovanjske zadruge, med njimi mnogo Brestovih delavcev. Ker imamo težave s pridobivanjem gradbenih zemljišč, nismo mogli osnovati skupnega gradbišča, ampak bo vsak gradil tam, kjer mu bo stanovanjska zadruga dodelila zemljišče.

Novi upravni odbor, ki je bil izvoljen na zboru združnikov spomladi letos, je dve svoji pomembni nalogi že opravil. Skoraj vsi združniki namreč že imajo gradbeno zemljišče in po spremembi splošnih aktov stanovanjske zadruge smo omogočili takšno poslovanje, ki omo-

goča nabavo gradbenega materiala za združnike brez prometnega davka.

Še vedno pa ostaja nerešeno vprašanje kreditiranja. Že vnaprej nam mora biti jasno, da v sedanjih zaostrenih pogojih gospodarjenja na takšne ugodnosti, ki so jih imeli člani prejšnjih gradbišč, ne moremo računati.

Z gotovostjo lahko računamo le na kredit iz lastnega namenskega varčevanja. Računamo tudi na razumevanje delovnih organizacij, da bodo po svojih močeh podprle takšno obliko družbene gradnje v Cerknici. Nekaj bo primaknila tudi samoupravna interesna skupnost za stanovanjske zadeve.

Vsako pa bo moral seveda prispevati veliko lastne volje, dela in sredstev.

Kako uspešna je takšna oblika družbene gradnje, nam pove že podatek, da je bilo od leta 1978 zgrajenih že okoli 150 stanovanjskih hiš, kar pomeni tudi toliko manj stanovanjskih problemov v naši občini.

R. Palčič

Tapetniški izdelki v centralnem skladišču

Pomembni javni razpravi na pot

O SISTEMU METODOLOGIJE VREDNOTENJA ZAHTEVNOSTI DELA

Delavski svet delovne organizacije je v začetku avgusta posredoval v javno razpravo gradivo z nazivom »sistem metodologije VZD«. Razprava naj traja do konca oktobra.

Gradivo je pripravila posebna komisija, ki so jo imenovali delavski sveti temeljnih organizacij in Skupnih dejavnosti. Za lažje razumevanje metodologije je komisija ocenila tudi nekaj tipičnih del oziroma nalog, na podlagi katerih naj bi tudi sklepali o ustreznosti metodologije v naših razmerah.

Najprej je o predloženem gradivu razpravljala konferenca Brestovih osnovnih organizacij sindikata na razširjeni seji, na katero so bili vabljeni med drugimi tudi predstavniki občinskih družbeno-političnih organizacij, da bi se seznanili z našimi prizadevanji za ureditev vprašanj na področju delitve osebnih dohodkov.

Na seji so bili sprejeti zaključki, ki opredeljujejo dejavnosti med javno razpravo:

— Temeljne organizacije in Skupne dejavnosti naj oblikujejo posebne odbore za organizacijo javne razprave. V odbori naj bodo predsedniki osnovnih organizacij sindikata, sekretarji osnovnih organizacij zveze komunistov, direktorji, predsedniki svetov za osebne dohodke, tajniki in člani komisije, ki je gradivo pripravila. Ti odbori so dolžni organizirati razpored razprav po sindikalnih skupinah, ki naj bi bile zaključene v septembru. Odbori morajo tudi oceniti, ali je potrebno v posameznih sindikalnih skupinah razpravo ponoviti, zbrati morajo vse pripombe, ki so se v razpravi pojavile in jih pisмено dostaviti komisiji, ki je gradivo pripravila.

— Ustanovi se posebna delovna skupina, da obišče tiste delovne organizacije, ki imajo več ali manj rešena vprašanja delitve osebnih dohodkov in se seznani z njihovimi izkušnjami na tem področju.

— Služba skupnih zadev in analitsko-planska služba naj izdelata podrobnejši terminski načrt o prehodu na enoten sistem delitve in pripravita osnutek sprememb samoupravnega sporazuma, ki ureja delitev osebnih dohodkov.

— Organizacijsko-kadrovska služba naj prične s proučevanjem nadgradnje osnovnega sistema nagrajevanja.

Če bomo tvorno sodelovali v razpravah o predlaganem gradivu in z ustvarjalnimi pripombami gradivo dopolnili ali spremenili, lahko pričakujemo pomemben korak naprej pri urenitve načela delitve po delu.

M. Petan

ODNOS DO NAŠEGA PREMOŽENJA

Pričujoča fotografija dokazuje, kakšen odnos imajo nekateri naši delavci do delovnih sredstev in naprav.

Ročaj metle skozi okenski stekli v obdelavi, takšen prizor je bilo moč videti pred dnevi zjutraj, ko smo prišli na delo.

Delavec iz popoldanske izmene je neodgovorno zalučal metlo, ki je zletela po zlozajih v okenska stekla. Ta delavec bi se moral zavedati, da je s svojim brezvestnim dejanjem povzročil tudi odškodninsko odgovornost, stroške za zasteclitev pa bomo morali plačati vsi delavci naše temeljne organizacije.

Pa naj bo dovolj o razbitih steklih, saj vidimo takšne in podobne primere kar preveč pogosto. Zato naj povemo tem brezvestnežem, da se posameznik ne more in ne sme obnašati po svojem trenutnem razpoloženju. Naloga in dolžnost sodelavcev pa bi bila, da takšne objestnosti odkrivajo, da se proti njim uvede postopek in izreče primeren ukrep.

O tem vprašanju naj bi razpravljali tudi sindikat, saj je z njimi prizadet interes vseh delavcev.

J. Klančar

Ob uvajanju novega računalnika

Po postavitvi računalnika IBM 4341 smo v službi za avtomatsko obdelavo podatkov začeli prenašati dosedanje obdelave s starega na novi računalnik. Za ta dela pa je bilo potrebno že poprejšnje dodatno izobraževanje vseh delavcev v centru. To je bilo v glavnem opravljeno že spomladi, vendar ga bomo organizirali tudi in po potrebi še v zimskem času glede na terminale, ki bodo na voljo.

V centru pa smo bili že vnaprej pripravljeni tudi na posamezne težave, ki naj bi nastale pri prehodu na nov računalnik. Te težave skušamo odpravljati sproti, tako da jih uporabnik ne občuti. Dogaja pa se, da roki za prehod na nov računalnik kasnijo, čeprav smo pripravljeni, da jih bomo izpeljali v kar najkrajšem možnem času.

Največ težav je z osvajanjem novega programa obdelav. Le-ta je zelo obširen in popolnoma nov, tako da ga s starim ne moremo primerjati ali uporabljati. Pomagamo si z obiski v drugih računskih centrih, ki nam nudijo pomoč.

Vsekakor pa smo v tem času nekaj le naredili. Na novi računalnik smo prenesli obračune osebnih dohodkov, kreditov in izračune za TOZD MINERALKA, sedaj pa prenašamo obračune materialnega poslovanja, saldante in fakturiranje.

Do roka bomo prenesli vse obdelave za BREST, potreben pa bo še prenos za naročnike (LIV Postojna, TRANSAVTO Postojna

AVTOMONTAŽA Cerknica in KLI Logatec). Ti prehodi bodo nekoliko kasneje kot smo jih načrtovali.

Prepričani smo, da bomo svoje naloge uspešno končali in opravičili zaupanje v delo službe za avtomatsko obdelavo podatkov.

M. Braniselj

Iz drugih lesarskih kolektivov

LIP Bled je v sodelovanju z Lesnino in Jelovico v dveh letih izvozil zahodnonemškemu kupcu že 100.000 vratnih kril. To pomeni, da so v tem kratkem času na enem samem trgu opremili z vrati približno 10.000 hiš. Pri tej proizvodnji pa imajo velike težave s preskrbo kvalitetnih surovin, predvsem kvalitetnega furnirja, rezanega lesa, lesonita in kartonov. Kljub temu pa načrtujejo, da bodo izvoz tej firmi še povečali ter vključili vanj poleg vratnih kril in podbojev še stilska vrata, podboje v novi izvedbi, lesena okna in vhodna vrata.

LESONIT letos več izvažajo in manj uvažajo. V prvi polovici letošnjega leta so izvozili za 80 milijonov dinarjev izdelkov, kar je za 46 odstotkov več kot v lanskem prvem polletju. Uvoz so letos zmanjšali za 20 odstotkov. Na tuja, predvsem zahodna tržišča, so letos izvozili več melamin plošč, ki zavzemajo 30 odstotkov celotnega izvoza.

Slovenjgraška **LESNA** je vložila v postavitev tovarne stavbenega pohištva, sodobne žage in mehaniziranega skladišča lesa doslej 460 milijonov dinarjev. Ta zaokroženi lesnopredelovalni kompleks je tehnološko dobro opremljen in bo večji dohodek začel dajati v naslednjih letih, ker sedaj še ne obratuje v celoti. Pričakujejo, da bodo na domačem trgu postali še bolj konkurenčni, saj kupci zaradi dražje energije vse bolj posegajo po kakovostnih izolirnih oknih in drugem podobnem stavbnem pohištvi. K dobrim poslovnim rezultatom pa naj bi prispevala tudi sodobna priprava lesa v mehaniziranem lesnem skladišču in v moderni žagi.

ALPES je podpisal pogodbo o dolgoročni poslovni tehnični kooperaciji z zahodnonemško firmo Holzma, specializirano tovarno za proizvodnjo horizontalnih razrezovalk ivernih plošč. V kooperaciji bodo izdelovali vse tipe razrezovalk, s tem, da bi najprej pričeli z enostavnejšimi stroji. Že letos so od te firme dobili naročil za posamezne dele strojev v vrednosti 30.000 nemških mark. Alpess bo te stroje lahko prodajal v Jugoslaviji, vzhodnoevropskih državah in v državah tretjega sveta, kasneje pa bo Lesnina, ki je v teh pogovorih tudi sodelovala, ekskluzivni prodajalec za Jugoslavijo.

V **SAVINJI** oblikujejo nov sistem delitve osebnih dohodkov po delu. Doslej so pregledali in

ocenili organiziranost temeljnih organizacij in delovne skupnosti, jo dopolnili in spremenili ter izdelali pregled vseh delovnih nalog. Sedaj na podlagi pregleda nalog za vso delovno organizacijo v sodelovanju s strokovnimi delavci Iskrinega biroja za industrijski inženiring pripravljajo poenoten spisek vseh nalog, nato pa bodo pričeli z opisovanjem posameznih elementarnih nalog ter za vsako nalogo opredelili vse zahtevnosti.

V **MARLESU** niso povsem zadovoljni z doseženim izvozom v prvi polovici leta. Kljub temu pa pričakujejo, da bodo letošnje izvozne cilje dosegli, predvsem z večjim izvoznim poslom — izvozom pohištva v Libijo, pri čemer gre za posel v vrednosti približno 8 milijard starih dinarjev do konca leta. Ob tem izvozu pričakujejo zmanjšanje motenj pri oskrbi z repromateriali in ugodnejše devizno poslovanje.

V **STOLU** so odprli nov obrat družbene prehrane. Podrazitve in stroške za dodatna dela v vrednosti približno 100 milijonov starih dinarjev, ki so se pojavila med gradnjo, bodo krili iz združenih sredstev skupne porabe. V opremo restavracije so vložili okrog 360 milijonov starih dinarjev, kar je v skladu z njihovim planom letošnjih investicij.

SLOVENIJALE — trgovina je slovesno odprla svoj poslovno-prodajni center. Gradnjo poslovnega centra so pričeli leta 1976. Objekt obsega 46.396 kvadratnih metrov površin; 1.400 kvadratnih metrov je namenjenih za neposredno prodajo proizvodov, del prostorov pa za razstavo izdelkov za prodajo na zunanji tržišči in za prodajo na debelo na domačem trgu. Doslej so delavci Slovenijalesa opravljali de-

lo kar na 34 različnih ljubljanskih lokacijah.

LESNININA proizvodna temeljna organizacija Mizarstvo Ljutomer je dala letos na domače tržišče nov zanimiv »K« program pohištva. Ta program ima kar 36 elementov, ki jih je mogoče sestavljati na dva načina: z obešanjem med nosilne stranice in sestavljanjem elementa ob element (gradnja). Program ima štiri višine, dve globini in dve širini elementov. S tem je uporabniku prepuščena velika možnost, da kreativno odloča o ureditvi svojega stanovanja.

LIKO je za letošnje leto pripravil nov program sedežnega pohištva in sicer devet posamičnih izdelkov (stolov) ter eno garnituro, ki jo sestavlja več sedežnih elementov in koktajl mizica. Izdelki so predvsem iz hrasta in jelovine. Oblikovno so namenjeni v glavnem ameriške-mu tržišču, kamor največ izvažajo, nekateri pa so tudi za evropski in delno za domači trg, na katerem doslej skoraj niso bili prisotni.

NOVOLES, ki že doslej sodi med izrazite izvoznike, ima precejšnje izvozne načrte. Letos so doslej izvozili za 8 milijonov dolarjev ali 14 odstotkov več kot v enakem obdobju lani. Načrtovali so sicer več, a jih je oviralo zimsko pomanjkanje hlodovine. Letos nameravajo izvoziti za 21 milijonov dolarjev (lani je bil izvoz 17 milijonov dolarjev, kar je dalo 10,6 milijonov dolarjev deviznega učinka). Letošnji uvoz naj bi znašal 8,5 milijona dolarjev, kar je za 26 odstotkov več kot lani, vendar pa naj bi se letos izvoz povečal za 30 odstotkov. Za leto 1985 pa predvidevajo izvoz v višini kar 45 milijonov dolarjev.

Režijci v proizvodnji

V prvem polletju je bila proizvodnja v temeljni organizaciji Masiva za 2,8 odstotka nižja od načrtovane. Vzrokov za to je več. Med njimi so tudi ozka grla v proizvodnji, ki se pojavljajo predvsem zato, ker proizvodni program ne ustreza popolnoma opremljenosti tovarne. Ta je primerna za izdelavo stolov (predvsem stilnih) in miznih podnožij, prisiljeni pa smo v naši tovarni izdelovati tudi masivna vrata omaric, stranice foteljev ter različne letve, ki zahtevajo

drugačne tehnološke postopke pri obdelavi.

Težave smo do sedaj reševali s premeščanjem delavcev iz oddelka v oddelke. Vendar pa so zaradi pomanjkanja delovne sile v proizvodnji še vedno ozka grla in sicer predvsem v lakirnici. Prav zato smo se odločili za delo režijcev v tem oddelku. Predvidevamo, da bo do konca letošnjega leta vsak delal dva dni v proizvodnji in tako neposredno pripomogel k izpolnitvi letošnjega proizvodnega načrta.

I. Zabukovec

Novigrad — eno izmed letovišč Brestovih dopustnikov. Kaj več o tem morda prihodnjič

Stanovanjsko varčevanje

V našem glasilu sta bila letos objavljena že dva prispevka o stanovanjskem varčevanju. Če si delavci Bresta in seveda tudi vsi drugi delavci želijo izboljšati stanovanjski položaj, pa računajo na pomoč (stanovanjsko posojilo) pri delovni organizaciji, stanovanjski skupnosti ali stanovanjski banki, bodo morali poprej obvezno varčevati.

Če se je delavec odločil, da bo

- zgradil novo hišo sam ali v okviru stanovanjske zadrage,
- razširil ali izboljšal stanovanjsko površino — adaptacija lastne hiše,
- dobil novo stanovanje v družbeni lasti,
- dobil večje družbeno stanovanje,

bo moral prispevati svoj delež sredstev. Tudi delavci, ki so doslej gradili ali obnavljali zasebne hiše sami ali v okviru stanovanjske zadrage, so morali varčevati, če so hoteli dobiti kredit pri stanovanjski banki ali stanovanjski skupnosti.

Novost v novem sistemu stanovanjskega kreditiranja pa je v tem, da bo moral delavec, ki bo dobil stanovanjski kredit pri delovni organizaciji, poprej varčevati. Samo, če bo izpolnjen ta pogoj, bo lahko delovna organizacija delavcu odobrila stanovanjsko posojilo. Doslej tega pogoja ni bilo.

Najkrajša doba namenskega varčevanja je predlagana na 18 mesecev, najdaljša doba vračanja kredita pa 20 let.

Nekoliko ostrejši pogoji za stanovanjsko kreditiranje so pogojeni s splošno gospodarsko stabilizacijo in z veliko večjim povpraševanjem po stanovanjskih kreditih kot so razpoložljiva sredstva bank, stanovanjskih skupnosti oziroma delovnih organizacij.

V javni razpravi so sedaj spremembe samoupravnega sporazuma o stanovanjskih razmerjih v naši delovni organizaciji. Večina novosti, tudi namensko varčevanje, je vključenih v te spremembe. Računamo, naj bi bila javna razprava zaključena v septembru. Tako bi dopolnjen samoupravni sporazum o stanovanjskih razmerjih pričel veljati že letos.

Pogoji za ureditev oziroma izboljšanje stanovanjskih razmer naših delavcev bodo torej precej ostrejši. Vsi zainteresirani, predvsem pa mladi delavci oziroma mlade družine, naj bi se kar najhitreje odločili o namenskem stanovanjskem varčevanju. Za dobrino, kakršna je stanovanje, saj v njem preživimo najmanj polovico svojega časa, naj prispeva svoj delež tudi posameznik in ne samo širša družba.

J. Otoničar

Lažje poškodbe

POŠKODBE PRI DELU V TOZD MASIVA

V prvem letošnjem polletju je bilo v TOZD MASIVA, ki šteje 288 delavcev, 14 poškodb pri delu s 131 izgubljenimi dnevi.

Če primerjamo število letošnjih poškodb s številom poškodb v istem obdobju lani, ugotovimo, da se je število le malenkostno povečalo.

Vse poškodbe, ki so nastale pri delu in na poti na delo, so bile lažje.

Največ poškodb je nastalo pri opravljanju najrazličnejših del (transport, gibanje po tovarniških prostorih, dela z ročnim orodjem) in sicer sedem, pri strojih jih je bilo šest in ena na poti na delo.

Že dalj časa opažamo, da je število poškodb pri strojih manjše in z manjšim številom izostankov na poškodbo, kar je prav gotovo posledica boljše priprave elementov za proizvodnjo — delo na šablonah, boljše zavarovanja strojev in večje varnostne discipline delavcev.

Veliko več pozornosti pa bo potrebno posvetiti tako imenovanim poškodbam pri opravljanju ostalih del, saj je ta vrsta poškodb najbolj pogosta in z dalj časa trajajočim izostankom na poškodbo.

Veliko takih poškodb ne moremo predvideti oziroma se posledica zanemarjanja varnostnih predpisov in premajhne varnostne discipline delavcev.

Da bi bilo poškodb vseh vrst kar najmanj, moramo vsi, ki smo v proizvodnem procesu odgovorni za varno delo delavcev (vodje del, inštruktorji, pa tudi delavci sami), posvetiti več pozornosti upoštevanju varnostnih predpisov, navodilom za varno delo, večji varnostni disciplini in odgovornosti za opravljanje varnega dela.

Le s takim ravnanjem bo varnost pri delu zadovoljiva, kar bo še dodatni delež k stabilizaciji našega gospodarstva.

V. Jerič

Krompir je pobran (foto Janez Zrnc)

Kako zaposliti naše štipendiste

Letos končuje šolanje kar 45 mladih Brestovih štipendistov in večina njih se bo vključila v delo v naših temeljnih organizacijah. Le redki nameravajo šolanje nadaljevati — predvsem na višjih in visokih šolah. Številka je že blizu Brestovih letnih kadrovskih potreb.

Se največ je učencev iz poklicnih šol. Po poklicih je podoba takšna: šest mizarjev, deset kovinarjev, trije električarji, štirje tapetniki in po en prodajalec, kuhar in administrator. Skupno torej 26 mladih delavcev, od katerih so (ali bodo v najkrajšem času) vsi dobili ustrezno delo, razen nekaj kovinarjev, prodajalcev in administratorov.

Štirinajst štipendistov je končalo šolanje na štiriletnih srednjih šolah. Po poklicih so pa štirje lesni strojni tehniki, pet ekonomskih tehnikov in trije administrativni tehniki. Ustrezna zaposlitev le-teh pa je mnogo bolj vprašljiva, saj nobenemu štipendistu ne moremo ponuditi dela, ki ustreza njihovi izobrazbi, pač pa smo jim ponudili delo v neposredni proizvodnji.

Za lesne tehnike velja, da je takšno delo lažje sprejemljivo bodisi za njih same, bodisi za temeljno organizacijo. Težje sprejemljivo pa je delo pri strojih za ekonomske in administrativne tehnike. Njihovo razočaranje je precejšnje. Prav bi bilo, da bi tisti mladi, ki letos vstopajo v prve razrede usmerjenega izobraževanja, znova pretehtali svojo poklicno odločitve v luči kasnejše zaposlitve.

Na višjih šolah končujejo šolanje štirje ekonomisti, en socialni delavec in en strojni inženir, na visokih šolah pa dva diplomirana inženirja lesarstva in psiholog. Ustrezna zaposlitev diplomantov višjih in visokih šol letos še ni vprašljiva, lahko pa se bo pojavila že v prihodnjih letih.

O zaposlovanju štipendistov-technikov je razpravljal tudi svet za kadre in sprejel stališče, da je potrebno vsem štipendistom po-

nuditi delo v neposredni proizvodnji. Kadarkoli pa se bodo pojavila ustrežnejša prosta dela iz katerikoli temeljni organizaciji ali v skupnih dejavnostih za določen ali nedoločen čas, pa bodo imeli ti kandidati določeno prednost pri razporeditvi. Če bo šlo za nedoločen čas, bi se pripravištvu skrajšalo do polovice s pravilnikom določenega časa pripravištva.

Menim, da je zaposlovanje mladine v začetku na enostavna dela, kasneje pa napredovanje

na podlagi rezultatov dela in razvitih sposobnosti, tista oblika kadrovanja, kakršno pričakujemo v prihodnje. Mladi naj bi se po končanem srednjem šolanju vključili v delo na nižji stopnji zahtevnosti, po osvojeni praksi pa se znova vključili v izobraževanje za zahtevnejše delo in bi takšno delo po zaključenem izobraževanju tudi opravljali. S tem bi se bistveno znižal kriterij »izobrazba« in se povečal kriterij »dosegani delovni rezultati«.

F. Turšič

Zamujena priložnost

OB GOSTOVANJU DRŽAVNEGA ANSAMBLA GRUZINSKE FOLKLORE V CERKNICI

Med turnejo po Sloveniji je Gruzinski državni ansambel iz Tbilisija nastopil tudi v Cerknici. To naj bi bilo za Cerknico enkratno doživetje iz najmanj dveh vzrokov. Postopoma namreč poskušamo uveljaviti naš kulturni prostor kot enakovrednega ostalim slovenskim občinam, ki imajo na tem področju že dolgoletne izkušnje. In drugič — malo imamo priložnosti, videti prireditve na svetovni kulturni ravni.

Zato smo bili organizatorji prepričani, da nam bodo občani Cerknice to »drzno« potezo potrdili s številnim obiskom. Na žalost ni bilo tako. Ta enkratni nastop si je ogledalo le nekaj več kot sto obiskovalcev. Vsak od prisotnih je nosil v sebi delček zagrenjenosti in sramu zaradi kulturne izkaznice, ki jo je Cerknica pokazala tokrat. Tudi nastopajoči si niso znali razložiti tako klavnega obiska, saj so bile povsod drugod (tako so povedali) dvorane nabito polne.

Nastop Gruzincev je bil paša za oči in ušesa. V pesmi in plesu sta se prepletala nomadski temperament in orientalska slikovitost.

Fantje, oblečeni v črno (včasih z intenzivnimi barvnimi dodatki), so s svojo ognjevitostjo, ki je dosegla višek v plesih s sabljami, ustvarili občutek neke čudne energije in zanosa. Ekstično lepa dekleta v belem so bila poosebljenje nežnosti in zapeljivosti. Po parketu so drsela kot da so brez nog. Edino gibanje, ki ga je bilo zaznati, je bilo gibanje rok — kakor da plavajo in jih nosi rahel veter.

Praviloma so bili plesi fantov in deklet samostojni, kadar pa so se njihovi plesi spontano združili, je bil to vrtljak nežnosti in ekstaze. Plesalce so spremljali godci z rusko harmoniko, bobnom in ljudskimi glasbili. Sliko je dopolnil moški pevski zbor, ki je napolnil prostor s presenetljivo liričnimi pesmimi. Videli smo tudi pustne običaje (do česar smo Cerkničani posebej dovzetni!).

Gruzincev je popolnoma uspelo, da so nas kljub neprimernemu prostoru popeljali v svoj svet. In zares škoda, da pomeni ta izredni nastop toliko našim občanom zamujeno priložnost!

M. Pesek

Letošnje »reševanje rib« na našem jezeru

Kaj nas čaka po vročem poletju?

NOVI SPLOŠNI AKTI

Do konca letošnjega leta bomo v naših temeljnih organizacijah obravnavali in sprejemali še celo vrsto sprememb in dopolnitev samoupravnih splošnih aktov.

Tako so sedaj v razpravi oziroma pred sprejetjem sprememb in dopolnitev samoupravnega spoznanja o urejanju stanovanjskih zadev. Pred kratkim so bila posredovana v razpravo izhodišča za samoupravni sporazum o izobraževanju.

Na svoji pretekli seji je delavski svet delovne organizacije posredoval v razpravo delovni osnutek nove metodologije vrednotenja del oziroma nalog (VZD). Med to razpravo naj bi se izoblikovale tudi morebitne druge spremembe samoupravnega spoznanja o skupnih osnovah in merilih za pridobivanje in razporejanje dohodka. Prav tako

bomo morali opraviti oziroma dokončati vse postopke v zvezi s spremembami pravilnika o knjigovodstvu.

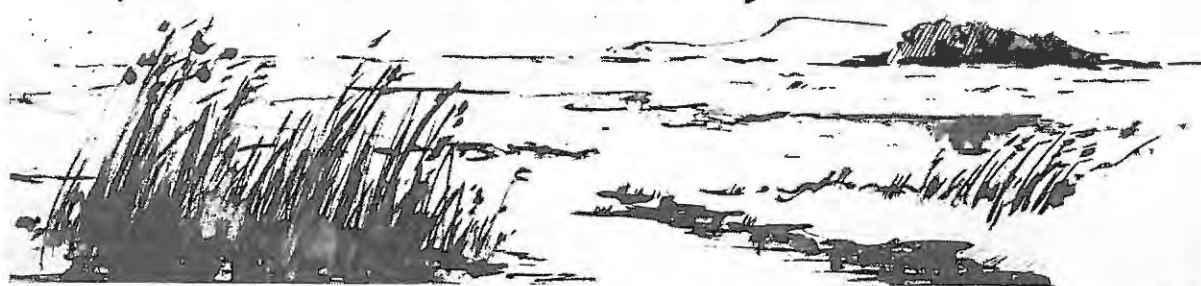
V temeljni organizaciji Minerala pa bodo poleg že omenjenih sprememb in dopolnitev samoupravnih splošnih aktov sprejeli še nekatere svoje samoupravne sporazume o delovnih razmerjih, samoupravni sporazum o ustvarjanju deviznih sredstev in o poslovanju z njimi, samoupravni sporazum o varstvu pri delu, samoupravni sporazum za pospeševanje izvoza v okviru delovne organizacije in pravilnik o varstvu pred požarom.

Tako bomo imeli do konca leta na področju samoupravnih splošnih aktov kar precej odgovornega in težkega dela, saj bomo obravnavali in sprejemali zelo pomembne odločitve.

A. Perčič

Dr. Hinko Dolenc

Spomini na Cerkniško jezero

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Potem ko je voda zginila v Zadnjem kraju, ne traja več osem dni in zadnje mesto, na katerem je še voda, usahuje. To mesto so Levišča, kraj ravno pod vasjo, ako gledaš z Otoka proti Slivnici; rekel bi, da je to otoško pristanišče. Voda se vidi samo še nad Jamami, ki niso preraščene s trsico.

Kakor so izkušeni ljudje, vendar niso gotovi, da bi jih ne motilo v tem, kdaj ravno bode šla voda v dno. Čuješ razna mnenja; jutri, po juternjem; vse je pa pripravljeno za ta trenutek. Posebno ako so vroči dnevi in brez sapa, čuden duh se širi okoli Otoka. Voda je spajena, rib na stotine centov se je že polovilo pri drugih jamah, posebno pri Kotlu v Zadnjem kraju. Ako niso vozovi pripravljene, da jih takoj odpeljejo, osmradijo se; manjši se tako ostanejo, ker jih nihče ne pobira. Tudi povodna zelišča in rastline ovanejo, trsica se razgreje in neprijeten vtis vse to dela na človeka.

Jaz sem bil navzoč 1871. leta; bilo je neko soboto popoldne, ko so šla Levišča dol. Dve leti ni jezero usahnilo in torej je bilo to

leto rib, kolikor jih še niso ljudje pomnili. Računalo se je, da je tega leta šlo iz jezera do tisoč centov rib in samo zadnji dan na Leviščih, da so jih pobrali do 400 centov. Prišel sem na Otok ob enih popoldne in okoli pete popoldne je bila voda dol.

Od vseh vasi je prihajalo ljudstvo z vrečami, zmerom ožji je bil krog okoli jam, ki so bile kakor vselej v tej priliki z mrežami obdane. Čim bolj se je voda stiskala, tem bolj so se ribe gostile; pri mrežah so jih kar zajemali in ko so bili čolni napolnjeni, spravljali so ribe na suhem na kupe ravno tako kakor krompir na njivi, dokler zopet voz ne pride.

Posebno zadnje četrte ure, ko je do jam pritisnilo tudi ljudstvo, ki je med trsico in po suhem ribe pobiralo, bila je tam gneča, vpitje in grabenje, kakor bi šlo za zlato, ne za ribe. Hitro so bili tudi še čolni na suhem, še par minut in tudi kotline okoli požiralk so bile prazne in planilo je ljudstvo vanje in na ribe, kar jih ni voda s seboj pod zemljo odnesla!

Kakor vsaka posebna priroda prikazen človeka prebudi iz navadnega mišljenja in vedenja, tako

prevzame ta prikazen, ko jezero gine, gledalca, še bolj pa ribje nabiralca. Strastno se podijo eden pred drugim za ribami, bolj in bolj jih mineva čut sramote, tako pri moškem kakor pri ženskem spolu; bolj spočetka se sliši še smeh in šala, proti zadnjemu pa le grožnje in vpitje. Zastonj bi se silil, ko bi hotel o tem dogodku kaj lepega, mikavnega pripovedovati.

Ko je bila katastrofa končana, gnusilo se mi je skoro rib in mazanih ljudi in prav dobro mi je delo, ko sem se šel onkraj Otoka proti gozdu sprehajati. Na večer mi ni šla v slast ne jed ne pijača, vse mi je po ribah smrdelo. Do kasne noči še ni bilo miru na Otoku; nisem dobro spal, nego zgodaj sem vstal ter šel gledat, ali je res jezero suho.

Suho je bilo in ravno pred menoj se mi je videlo tako, kakor bi gledal na bojišče prejšnjega dne. Čolni na suhem kakor zapušteni kanoni, trsica in big potrta, kakor bi se bili konjiki po njih pojali in neštivilno vran in med njimi drugih takih ptic z enakim namenom kakor te, gostilo se je z mrtvimi ribami in drugimi živalmi, ki jih je suša pomorila.

Šel sem s psom po trsici in polovil in postreljal nekoliko rac ter čudil se velikemu številu bolj mladih ribic, ki so mrtve ležale. Na Plučnikih, mestu blizu Levišč, ostalo je nekoliko mokrote in sem ter tja kaka lužica. Tod je kar mrgolelo malih škuk in šlajnov in tudi večje ribe so še bile.

Bolj velikih, ki so bile še žive, bil sem nabral pohajaje gotovo več ko 20 funtov ter jih skladal na kupec, da bom koga ponje poslal; v tem zaslisiš sum po trsici in Vragov bote so prišli z veliko vrečo nabirat malih rib, kakor so deli, za svet, ki se bodo prišel popoldne na jezero za košnjo trsice poganjat in kateremu se ustreže z malimi ocvrtimi ribami. Njemu sem tudi svoje izročil ter šel proti domu. Suho jezero in toliko mrtvih živali mi ni bilo po volji. Premišljeval sem po poti, koliko bi bilo vredno, ako bi se jezero moglo za zmerom osušiti.

Kar je še trsice in biga po Leviščih in okoli brega, ljudje pokosijo in potem je jezero gladka ravnina in ako huda suša pritisne, trava orjavi pa se spremeni v puščavo. Namesto po cesti skozi Martinjak in Grahovo, pelješ se lahko od Cerknice čez vas Dolenje Jezero, dalje po tej ravnini do vasi Gorenje Jezero in od tam dalje v Loško dolino. Skoro hitreje se pride in posebno po jezeru se je prav prijazno voziti, ker je pot bolj gladka kakor po zvožni cesti in ni prahu. Čudno se bode marsikomu zdelo in tudi meni se je, da, kakor hitro voda iz jezerskih tal mine, so ta takoj suha in trda, ko bi vendar vsak sodil, da ostanejo mehka in močvirna.

Kakor sem omenil že, preleta takoj potem, ko jezero usahne, neizmerno dosti ptic, posebno vran, po tej ravnini. Toda kadar so ostanki pobrani, umakne se vse za živem, samo velika krdela rac se še vidijo po strugah in ob njih, po

katerih še voda teče, a približati se jim ni mogoče, ker vedno jih dosti na suhem in nad bregom čepi, ki odletijo z drugimi vred, ki so v bolj globoki strugi na vodi, predno se toliko približaš, kar strel doseže. Le prav zgodaj na jutro, kadar so vse na vodi, primeri se včasih, da jih človek zaleze.

Pozna se pa več ali manj po vsej Kranjski, kadar jezero popolnoma usahne, kajti race se raztepo na vse kraje, koder so še vode, posebno na ljubljansko močvirje se jih dosti preseli. Male krdelce se ob takem času na Pivki celo po kališčih ob vaseh najdejo; sam sem jih že na Gorenji Pivki, na Batki lokvi in Kalških kališčih streljal.

Polovljene ribe ljudje posolijo in jih suše na soncu, a največ na dimu, in meni so se zdele bolj okusne nego one iz že sparijene vode. Na pol suha riba, pa samo nekoliko na žerjavici opečena, dober je prigrizljaj in priporočljiv tistim, kateri jo imajo s čim zaliti, kajti sol in riba zahtevata moč. Kar se rib po strugah ostane, te tudi zdaj še nimajo miru. Trnek, mreža, sak, vse te priprave so vedno nad njimi, in ako suša hudo pritisne in dolgo traja, polove se skoro vse, kar jih ni šlo z vodo pod zemljo.

Da se ribe z vodo pod zemljo pomaknejo, prepričan sem po tem, da se je tudi po najboljši suhi letu nabralo čez zimo zopet dosti in zmerom tudi prav velikih rib. Kar je pa govorjenja o racah, ki baje z vodo vred tudi pod zemljo zginejo in o katerih ve posebno Valvasor dosti pripovedovati, na tem ni nič resnice. Miha je vedel o takih racah dosti pripovedovati, Anže, gotovo najbolj izkušen v teh zadevah, pa ni nič verjel in nič vedel povedati o njih. Sploh postane jezero o suši bolj pust kraj in le gozdna stran ga še zaljša; življenje se šele z vodo vred zopet prikaže.

(Se bo nadaljevalo)

Cerkniska poletna turistično-gostinska razglednica

(Iz številke 47 — 31. avgust 1971)
KMALU SAMOUPRAVNI SPORAZUM

Administrativne posege na področju delitve dohodka in osebnih dohodkov bo zamenjal samoupravni dogovor, za katerega so se dogovorile in odločile delovne organizacije same v okviru posameznih grupacij.

V čem je bistvo samoupravnega sporazuma? Vedeti je treba, da so osebni dohodki eden izmed pomembnih povzročiteljev nestabilnosti v gospodarstvu, če presegajo dejanske možnosti izplačevanja. To pomeni takrat, kadar je produktivnost dela nižja od izplačanih osebnih dohodkov oziroma drugače povedano, kadar so izplačani osebni dohodki višji od svoje realne vrednosti. Taki nenormalni pojavi pa so za naše gospodarjenje v zadnjih nekaj letih zelo značilni.

PERIODIČNI OBRAČUN IN PLAN ZA DRUGO POLLETJE 1971

Splošna gospodarska nelikvidnost, pa tudi samo povečanje proizvodnje, zamrzovanje cen naših izdelkov ter podražitev repromaterialov, vse to zahteva v našem podjetju še večje angažiranje za obratna sredstva, predvsem pa, da bi dosegli likvidnost podjetja in nemoten potek proizvodnega ciklusa.

Težnje po omejitvi potrošnje v gospodarstvu na predvidene proporce, zaradi pomanjkanja obratnih sredstev in zaradi splošne nelikvidnosti v gospodarstvu, imajo lahko v našem podjetju za posledico znižanje proizvodnje. To pa bi zaradi rekonstruiranih kapacitet pomenilo, da bi zašli v meje rentabilnosti poslovanja. Zato od planiranega povečanja proizvodnje ne moremo odstopiti.

RAZŠIRITEV KOOPERACIJSKIH POSLOV

Vsekakor lahko ugotovimo, da smo šele na začetku poti, da smo šele začeli iskati možnosti za sodelovanje. Pri tem lahko ugotovimo, da tega ni mogoče delati kampanjsko, predvsem zato ne, ker si podjetja in obrtne delavnice, pa tudi obrtniki programirajo zasedenost kapacitet na daljši rok, poleg tega pa hočejo biti gotovi, da bo po sklenjenem sporazumu njihova kapaciteta v resnici stalno pokrita z naročili.

Zato je jeseni pred nami naloga, da pripravimo program, kaj vse bomo oddali ali v obdelavo ali v izdelavo izven podjetja, tako da bi si zagotovili kapacitete in sklenili dolgoročne pogodbe. Jasno je, da je to težko pripraviti zaradi našega raznoliškega in naročilniškega programa proizvodnje, vendar je to edina mogoča pot, da ne bi za vsak izdelek oziroma polizdelek na vrata na nos iskali proizvajalca.

ZAPIS S POČITNIŠKE PRAKSE

Slišali smo nekaj obrabljanih fraz o dolgolascih, sicer pa so bili delavci še kar dobri z nami, saj so nam nekateri celo razložili, kako opravljati delo, ki smo ga spoznavali. Posebno dobro metodo za priloževanje k delu je pokazal neki delavec, ki je čudovito zaklel, ko sem jutraj prišel k njemu, da bi mu pomagal. To je bila tudi edina instrukcija, ki mi jo je dal, toda takoj sem vedel, kaj moram delati. Če sem storil kaj narobe, so me delavčeve kletvice takoj opozorile in napako sem popravil, ne da bi mi on na dolgo in široko razlagal, kako in kaj.

AVTOMATI NA KEGLJIŠČU

BREST je dal kegljišče v najem, sopogodbenu pa bo ta športni objekt opremil z avtomatskimi postavljalci in preuredil sedanje prostore v upajmo bolj prijetne kot so. S tem dogovorom se gotovo obetajo boljši časi tudi kegljaškemu klubu, ki si je zagotovil dvakrat tedensko po štiri ure brezplačnega treninga. Preurejeno kegljišče bo prispevalo k pozitivni kegljaškega športa v Cerknici in nudilo našim občanom prenekatero uro rekreacije — predvsem v zimskem času. Kdaj bo kegljišče nared, bomo pravočasno poročali.

REŠEVANJE RIB NA JEZERU

Kakor vsako leto, nas je tudi letošnje doletela enaka usoda. Voda je otekla. Za razliko od prejšnjih let pa presihanje je kasni za dobrih šest tednov. Dosedanji posegi, s katerimi bi želeli zadržati vodo, niso tolikšni, da bi prebradili poletno sušo. Z zapiranjem Most, Kamnov, Svinjske jame pa računamo, da se bo ta doba še podaljšala za kakšnih šest tednov. Tako bomo z delno zadržano vodo lahko dočakali jesensko deževno obdobje in voda bo skoraj stalna.

NAŠI LJUDJE

Tokrat predstavljamo Branka Turka, elektro vzdrževalca iz TOZD GABER Stari trg. Prav te dni se je vrnil s štirinajstdnevne dopusta na morju. Upamo, da si je pošteno odpočil in si nabral novih moči za svoje delo.

Na prošnjo, naj pove nekaj o sebi, je pripovedoval:

»Rodil sem se v Pleščah pri Čabru. Za elektromehanika sem se izučil na Reki, kasneje sem se zaposlil v Beogradu, po odsluženju vojaščini pa me je pot zanesla v Loško dolino. Na Gabru delam že od leta 1962 kot elektro vzdrževalec.

Ko sem se zaposlil na Gabru, je bil v njem še pretežno obrtniški način proizvodnje, strojna oprema pa v celoti zastarela. Potrebno je bilo nabaviti nove stroje. Zahtevnost pri vzdrževanju teh strojev pa je vedno večja, saj je v njih vedno več elektronek.

Pri vzdrževanju strojne opreme imamo velike težave z dobavo rezervnih delov in ostalega materiala. Zato smo vzdrževalci večkrat v stiski in si moramo sami pomagati kakor vemo in znamo. Imamo dobre odnose z drugimi temeljnimi organizacijami in si v težavah priskočimo na pomoč. Večkrat je bilo predlagano, naj bi imeli za ves Brest skupno skladišče rezervnih delov, saj so stroji v naših temeljnih organizacijah več ali manj enaki. Žal doslej do tega še ni prišlo.

Kaj si želim v prihodnje? Predvsem si želim, da v Brestu ne bi bilo več treba delati sancijskih programov, da bi bili

izdelki kvalitetni in poceni, kar je edini pogoj za dobro gospodarjenje, da bi bili starejši ljudje pošteno nagradjeni za svoje minulo delo. S tem bi marsikaj pridobili, predvsem pa bi se povečal občutek odgovornosti do materialov in strojev, s katerimi ravnamo kot da niso naši.

Letos sem s svojo družino letoval v Brestovi prikolici v Primoštenju. Bil sem izredno zadovoljen, saj so prikolice postavljene na zelo lepem kraju, v bližini mesta, z razgledom na bližnje otoke. Mislim, da je tak način letovanja edina možna pot, da si tudi delavci z nižjimi osebnimi dohodki privoščijo prepotrben oddih na morju in sem prepričan, da bo drugo leto še več zanimanja za tak način letovanja.

V. Hace

BRESTOVI upokojenci o brestu

Marija Gornik iz Grahovega je upokojena že sedem let, toda še vedno je vedrega in nasmejane obraza, kljub temu, da ji življenje ni prizanašalo. Nazadnje je opravljala dela in naloge skladiščna administracija v temeljni organizaciji MASIVA v Martinjaku.

Marija je iz družine, kjer je bilo treba vedno delati. Zelo mlada se je zaposlila v Martinjaku in bila tej naši tovarni zvesta trideset let. Današnja temeljna organizacija MASIVA je bila v zasebni lasti vse do 1. 1. 1947, ko je bila tovarna nacionalizirana. Dobro se spominja: »Hudo je bilo včasih; ni bilo hrane, obutve, obleke, delali smo v nemogočih pogojih. Ničesar si nismo upali niti reči, kaj šele, da bi oporekali ob posameznih delih. Za vsako malenkost smo bili kaznovani denarno ali pa z dodatnim neplačanim delom.«

O sedanjih razmerah pripoveduje:

»Cene nas vedno prehitujejo, česar pa si v času stabilizacije resnično ne bi smeli privoščiti. Mislim, da je večina postopkov za urejanje posameznih zadev preveč razdrobljenih, kar nam povzroča še dodatne stroške. Kar se tiče samoupravljanja oziroma delegatskega sistema pa menim, da bi morali biti delegati bolj seznanjeni s posameznimi zadevami, kajti le tako bo njihova odločitev pravilnejša. Te stvari pa bodo bolj razumljive, če se bodo tudi sami zanimali in jih preučili s svojimi sodelavci, ki jih zastopajo.

Stike s svojimi sodelavci oziroma s tovarno sem že nekoliko razhlajala, ker sem preveč zaposlena s svojim delom doma. Z morem sva oba Brestova upokojenca in kolikor moreva, pomagava svojim otrokom pri vzdrževanju kmetije.

Ob koncu bi zaželela celotnemu kolektivu Masive, da bi se tovarna kaj kmalu razširila in modernizirala ter še naprej dobro poslovala.

Tudi delavci MASIVE cenijo sadove njenega tridesetletnega dela in ji želijo še naprej zdravja in dosti uspehov pri njenih prihodnjih načrtih, predvsem pa, da bi še naprej ohranila vester in nasmejan obraz.

M. Dragolič

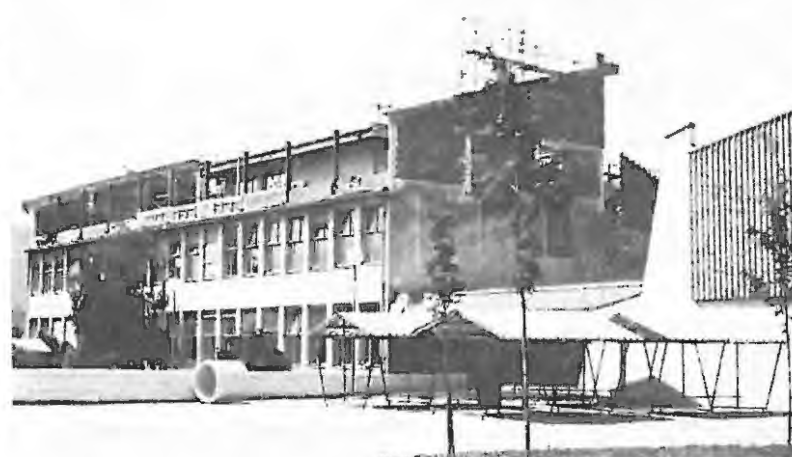

Gradnja tudi na cerkniški osnovni šoli

Junija letos smo začeli z nadzidavo ostrišja na starem delu cerkniške osnovne šole. To poslopje je bilo dograjeno leta 1964. Kljub pripombam takratnega gradbenega odbora, da ravna streha za naše podnebne razmere ni primerna, je arhitekt vztrajal pri svoji zamisli. Že ob prvih večjih nalivih pa so se v nekaterih učilnicah risale po stropu velike lise. Deževnica je vse pogostejše našla pota v zidove in strop.

ne prostore, jih je žal bilo za enozemski pouk komaj dovolj, čeprav smo se morali odreči načrtovani pionirski sobi in čitalnici, da smo pridobili še dve dodatni učilnici. Ker se v teh letih število oddelkov ni povečalo, je nekako šlo.

Že naslednje šolsko leto pa se bomo znašli pred težavami, kje najti prostor za še en razred, ki bo brez učilnice. Zato načrt nadzidave predvideva, da bo mogoče v drugi fazi gradnje izdelati

Četudi so streho nenehno krpali, ni kaj dosti pomagalo. Posledice trajnega zamakanja so bile že od daleč vidne. V čem je edina rešitev za našo stavbo, smo že dolgo vedeli. Čeprav smo bili v zagati, kako naj zberemo toliko denarja, smo se vseeno morali odločiti. Takšen korak so podprli tudi zunanji člani sveta šole. Le-ta je imenoval gradbeni odbor, ki je pripravil vse potrebno za začetek nadzidave.

Razumljivo je, da moramo pri tem misliti tudi na prihodnost. Četudi smo s samoprispevkom občanov že pridobili lepe, sodob-

šeš novih učilnic. Letos pa bomo zgradili le prezide, končali streho in fasado.

Da bi bile te učilnice čimprej izdelane, so to sedaj le naše stvarne želje, saj smo že za do sedanjega dela s težavo zbrali sredstva. Znesek 7.520.000 dinarjev za nas namreč veliko pomeni. Za nekaj let se bomo morali odreči večjim nakupom, da bomo lahko vrnili kredit v višini 3.000.000 dinarjev, čeprav upamo tudi na pomoč občinske izobraževalne skupnosti.

M. Lavrenčič

Športni portreti

Tokrat vam predstavljamo **Franca Gornika**, kegljača KK Brest in organizatorja športnih iger v naši občini.

— **Tvoja športna pot?**

»S športom sem se začel resneje ukvarjati takoj po končani osnovni šoli. Najprej sem igral nogomet pri NK Domžale, kasneje pa še nekaj let za NK Cerknica. Po prihodu od vojakov leta 1973 pa sem se začel redno ukvarjati s kegljanjem. Večjih športnih uspehov sicer nisem dosegel, saj sem bil med mladinci enkrat 12. in enkrat 16. v Sloveniji, med člani pa sem v pravkar končani tekmovalni sezoni zasedel 28. mesto. Najboljši rezultat sem dosegel letos na kegljišču v Strunjanu, ko sem podrl 942 kegljev.«

— **Kakšne funkcije poleg kegljanja še opravljaš?**

»V sedanjem mandatu, ki se prihodnje leto izteka, sem predsednik komisije za šport in rekreacijo pri občinskem sindikatu svet, član predsedstva kegljaške zveze Slovenije, član predsedstva ZTKO Cerknica, sekretar kegljaške podzveze Notranjske in tajnik KK Brest.«

— **Kaj meniš o delu sindikata na področju rekreacije in telesne kulture?**

»Na področju rekreacije in telesne kulture smo v preteklem obdobju v sindikatu dosegli spodbudne rezultate, zlasti s povečanjem števila rednih telesnokulturno aktivnih delavcev, z novimi množičnimi manifestativnimi in rekreativnimi prireditvami, z razvijanjem trim tekmovalnih ter s smotrnejšim sistemom financiranja rekreacije. Ugotavljamo, da razvoj rekreacije delavcev marsikje zaostaja za potrebami združenega dela,

saj vsa okolja še ne nudijo dovolj možnosti, da bi se delavci lahko vključili v kakršnokoli telesnokulturno dejavnost.

Delavci v združenem delu tudi premalo vplivajo na poglobljanje in razvoj delegatskih odnosov v

skupščinah telesnokulturnih skupnosti in premalo sodelujejo pri odločitvah o delovnih programih in vrednotenju le-teh.

Tudi na področju oddiha delavcev ugotavljamo lepe uspehe, vendar pa ne moremo biti zadovoljni z razporejanjem sredstev za regres glede na njihovo namembnost. Marsikje ta še vedno pojmujemo kot dodatek k osebnemu dohodku. Delitev regresa bi morala spodbuditi tiste, ki z lastnimi sredstvi ne morejo na dopust oziroma bi morali ta sredstva združevati za povečanje in posodabljanje počitniških zmogljivosti.«

— **Kakšna je udeležba na sindikalnih športnih igrah?**

»Udeležba na sindikalnih prvenstvih je v nekaterih panogah (kegljanje, streljanje, balinanje, nogomet) še zadovoljiva v moški konkurenci, zaskrbljujoč pa je delež ženskih ekip, saj smo morali v preteklem letu zaradi premajhnega števila prijavljenih ekip nekatera tekmovalna odposlati (prijavljena je bila samo ena ali dve ekipi).

Udeležba Brestovih delavcev na teh tekmovaljih je v zadnjem času zelo upadla, kar je verjetno posledica tega, da je bilo ukinjeno delovno mesto profesionalnega organizatorja rekreacije v Brestu. Vendar pa se sprašujem, kaj dela 18 strokovno usposobljenih amaterskih organizatorjev rekreacije, ki so bili izšolani v preteklih letih.«

— **Koliko naših občanov se ukvarja z rekreacijo?**

»Število občanov, ki se redno ukvarjajo z rekreacijo, je pri nas žal zelo majhno. Več je tistih, ki se rekreirajo občasno ali sezonsko. Ugotavljamo, da se z rekreacijo ukvarja 550 do 600 zaposlenih, starejših od dvajset let.«

— **Koga predlagaš za našega naslednjega sogovornika?**

»Jožeta KEBETA, dolgoletnega člana strelske družine BREST in prizadevnega organizatorja.«

Pripravil B. Škerlj

Filmi v septembru

- 3. 9. ob 19.30 — zahodnonemška kriminalka HAMBURŠKA MAFIJA.
- 5. 9. ob 19.30 in 6. 9. ob 16. uri — ameriški western JAZ, TOM HORN.
- 6. 9. ob 19.30 — ameriška komedija MOŽ NA PREIZKUŠNJI.
- 7. 9. ob 19.30 — avstrijska drama KASBACH.
- 10. 9. ob 19.30 — francoski ljubezenski film ZBOGOM, LJUBEZEN, ZBOGOM!
- 12. 9. ob 19.30 in 13. 9. ob 16. uri — ameriška drama SKRIVNOST NIKOLE TESLE.
- 13. 9. ob 19.30 — ameriški akcijski film JEKLENI ŽIVCI.
- 14. 9. ob 19.30 — francoski ljubezenski film KJE SI, SREČA?
- 17. 9. ob 19.30 — kanadska drama TEK JE MOJE ŽIVLJENJE.
- 18. 9. in 20. 9. ob 19.30 — nemški erotični film RESNIČNE ZGODBE, III. del.
- 19. 9. ob 19.30 in 20. 9. ob 16. uri — ameriška komedija BILO JE V PARIZU.
- 21. 9. ob 19.30 — jugoslovanski film VISOKA NAPETOST.
- 24. 9. ob 19.30 — slovenski film RDEČE KLASJE.
- 26. 9. ob 16. uri in ob 19.30 — hongkonški karate film MOŽ Z IMENOM TIGER.
- 27. 9. ob 16. uri in ob 19.30 — ameriški pustolovski film ROP ZLA-TEGA VLAKA.
- 28. 9. ob 19.30 — španska filmska komedija NACIONALNI LOV.
- 28. 9. in 29. 9. ob 8. in 10. uri za učence 1. do 4. razreda — VOLK V RITMU — pravljica.

Kmečki praznik na Blokah

LETOS ŽE ČETRTO TRADICIONALNO SREČANJE »BLOKE 81«

Tudi letos so popestrile življenjski utrip v naši občini že dobro znane kmečke igre na Blokah. Letošnje srečanje je bilo še bolj zanimivo od prejšnjih, saj mu je bila dodana nova tekmovalna panoga in sicer tekmovaljevo. Na Blokah pa so poleg smučarjev prav volji še posebej znani.

Tudi same bloške igre, kot jih nekateri imenujejo, so bile letos bolj izpopolnjene. Tekmovalce so ekipe iz vseh sedmih zadružnih enot, skupaj 300 tekmovalcev.

Za razliko od prejšnjih let se je tekmovalni del prireditve začel že ob 10. uri dopoldne. Dopoldne so tekmovali predvse tekmovalci iz aktivov mladih zadružnikov. V hoji s hoduljami je zmagala ekipa iz Nove vasi, druga je bila ekipa Unca in tretja ekipa iz Cerknice. Mladi so tekmovali še v malem nogometu in skakanju v vrečah.

Pri nogometu so bili najbolj uigrani tekmovalci iz zadružnih enot Grahovo, sledita pa ekipi Loške doline in Cerknice. Najboljši mojstri v skakanju v vrečah so bili tekmovalci z Rakeka, ki so zastopali zadružno enoto Unec. Zaključno tekmovaljevo dopoldanskega dela je bilo v vlečanju vrvi. Ekipi iz Unca in Nove vasi sta najprej brez težav opravili s konkurenco, nato pa se je začel zagrižen boj med njima za prvo mesto. Izkazalo se je, da so tekmovalci Rakeka, ki so zastopali enoto Unec, boljši od domačinov, tretji pa so bili tekmovalci iz Grahovega.

Po končanem prvem delu tekmovalja so se mladi združili z ostalimi tekmovalci v slavnostni sprej. V spremstvu godbe so odšli na prizorišče popoldanskega dela tekmovalja. V sprejdu so bili tudi tekmovalni volji in konji, ki veljajo za posebno atrakcijo iger že od samega začetka. Najbolj zanimivo pa je, da je v tekmovalju konj že tretjič zmagal Polde KOČEVAR, čeprav je večkrat kazalo, da bo zmagovalc kdo drugi. Zastopa zadružno enoto Nova vas. Na cilju mu je sledil Jože ANZELJČ, prav tako domačin, za njim pa je bil Anton MLAKAR, tekmovalc iz Loške doline.

Narobe pa bi bilo, če ne bi bil prvi tudi Ivan MIHELČIČ, ki je ekipo Nove vasi zastopal v tekmovalju volov. Da pa tudi Loška dolina zna z volji je dokazal njen tekmovalc Franc KOMIDAR, ki je zasedel v tem nenavadnem tekmovalju drugo mesto. Bistvo tekme je bilo namreč v tem, kdo bo prišel zadnji na cilj s tem, da se vol ne bo prevečkrat ustavil. Kaže, da vol, ki ga je vodil Jože ANZELJČ, ni dobro poznal propozicij in je bil zato šele tretji.

Morda se je bal koscev, ki so se nedaleč proč potegovali za čimboljše uvrstitve, predvsem ekip Žilc, Loške doline in Nove

vasi, ki so se v tej panogi res izkazale. Tudi grabljice niso bile od muh. Prvo mesto so zasedle tekmovalke iz Grahovega in prav tako Žilčarke, sledile pa so Unca. Piko na i pa so dali tekmovalju gozdarji. Najboljši je bil tekmovalc iz Cerknice, drugi je bil tekmovalc zadružne enote Unec in tretji domačin.

Skupna uvrstitev ekip je bila: zadružna enota Unec, Nova vas, Grahovo, Cerknica, Cajnarje-Zilc.

Po prireditvi pa se je strežno osebje iz vseh sedmih zadružnih enot potrudilo, da bi v postrežbi čim bolj zadovoljilo približno 4000 obiskovalcev.

Vidimo se spet prihodnje leto! M. Nared

Mladi na delovnih akcijah

Mladinska delovna brigada Notranjski odred iz Cerknice je letos sodelovala na zvezni akciji Kadinjača 81 v Titovem Užicu. Delali so v drugi izmeni z 52 brigadirji; med njimi je bilo največ dijakov in delavcev ter en študent. V prihodnje pa bi morali posvetiti več skrbi vključevanju študentov v mladinsko prostovoljno delo.

V tej izmeni je delalo še šest drugih brigad, med katerimi je bila Notranjski odred iz Cerknice edina slovenska brigada. Delali so na izkopu PTT voda, izkopu kanalizacije in vodovoda ter urejanju industrijskega kompleksa Cveta Dabič. Vsa delovišča so bila tretje in četrte kategorije.

Brigada je dosegla zelo dobre rezultate, saj je bila druga v okviru naselja. Od sedmih brigad so bile štiri udarne in med njimi tudi naša.

Poleg dela na trasi so brigadirji prizadevno delali tudi v posameznih komisijah v okviru svobodnih dejavnosti. Pripravili so pet biltenov, štiri zidne časopise, sodelovali pri vojaški vaji

Djetinja 81, posebno pa so se izkazali ob dnevu vstaje slovenskega naroda 22. juliju. Obiskovali so tudi več tečajev (foto klub, radio klub, aranžerski tečaj, borilne veščine, tečaj za voznike avtomobilov).

Kljub težkim pogojem (vročina, gradbene norme, prehrana in drugo) je brigada Notranjski odred dosegla naslednja priznanja:

— TRAK AKCIJE KADINJAČA 81,

— UDARNISTVO I. IN II. DEKADE,

— PRIZNANJE ZA DRUŽBENE AKTIVNOSTI,

— POHVALE ZA UREDITEV NASELJA,

— OSEM UDARNIŠKIH ZNAČK IN OSEM POHVAL ZA POSAMEZNIKE.

Pohvaliti velja sodelovanje brigade z delovno organizacijo tekstilne industrije Cveta Dabič in z občinsko konferenco zveze socialistične mladine Titovo Užice. Brigadirji so se vrnili z akcije z lepimi vtisi in pravijo, da bodo na akcije še odhajali.

Z. Novak

Naši upokojenci

V aprilu in juniju letos je odšlo pet naših delavcev v zasluženi pokoj in sicer:

— **Jože KOVAČ** iz Podcerkve — po delovni dobi najstarejši član kolektiva, saj je kot mehanik-vzdrževalec celih 33 let skrbel za nemoteno delo strojev;

— **Alojz HUMAR** iz Loža — član kolektiva je bil od leta 1964, pred upokojitvijo je opravljal dela kot skladiščnik polizdelkov, sicer pa je bil tudi zavzet družbenopolitični delavec;

— **Marija ZIGMUND** iz Starega trga — od vstopa v temeljno organizacijo leta 1959 je bila zaposlena v montažnem oddelku;

— **Frančiška VESEL** iz Starega trga — članica tega kolektiva je bila od leta 1954, pretežno je delala v montažnem oddelku, nazadnje pa v skladišču materiala;

— **Alojzija RUPNIK** iz Šmarate — k nam je prišla leta 1959 in je ves čas delala v montažnem oddelku.

Sodelavci se jim zahvaljujemo za prizadevno delo ter jim želimo še mnogo srečnih let. Željo, da bi tako ostalo še naprej.

Kolektiv GABRA, tovarne pohištva Stari trg

Iz TOZD MASIVA, tovarna pohištva Martinjak, je odšlo v pokoj nekaj naših dolgoletnih sodelavcev:

— 11. maja je bila invalidsko upokojena **Antonija Švigelj** iz Grahovega.

V naši tovarni pohištva je bila zaposlena od 2. 9. 1970. leta. Opravljala je različna dela in naloge. V pokoj je odšla z opravi in nalog tapetiranje sedežev.

— 30. junija je bila redno upokojena **Marija Gornik** iz Grahovega.

Pri nas je bila zaposlena od 4. 11. 1954. leta. Opravljala je različna dela. V pokoj je odšla z opravi in nalog brušenje na nihalni brusilki.

F. Levec

Kolesarski klub tudi v Cerknici

Dan kolesarjev Slovenije, 25. junij, je pomemben tudi za ljubitelje kolesarjenja v naši občini, saj je na ta dan ustanovljen kolesarski klub »Gradišče« Cerknica.

Kolesarski klub je na pobudo občinskega sveta sindikatov ustanovilo devetnajst privrženecv kolesarske rekreacije. Izvoljeno je vodstvo kluba in sprejet program, ki zajema predvsem množične in manifestativne prireditve.

Prva vožnja od Cerknice prek Unca in nazaj je že za nami, ostale prireditve pa bodo jeseni.

Kolesarstvo se je v zadnjem času zelo razširilo, zato želimo, da bi v naše vrste pritegnili čimveč delavcev-rekreativcev, v prihodnjem letu se nameravamo povezati s šolami tako, da bi z organiziranim delovanjem vplivali na tehnično pravilno in varno vožnjo s kolesom po naših cestah.

Polovica članov kluba je iz vrst cerkniške delovne organizacije Gradišče, ki se je obvezala, da bo klubu omogočila širšo dejavnost, zato je klub tudi prevzel njeno ime. Želimo pa, da bi se nam pridružilo čimveč ljubiteljev kolesarjenja tudi iz drugih delovnih kolektivov.